

Dôvodová správa

k Spolufinancovaniu projektu zo štrukturálnych fondov EÚ – Integrovaný Regionálny operačný program, Prioritná os 2: Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším sociálnym službám

Košický samosprávny kraj sa zapojil do procesu Deinštitucionalizácie sociálnych služieb (ďalej len „DI“) prostredníctvom zariadenia LIDWINA – Domov sociálnych služieb, Strážske (ďalej len „zariadenie LIDWINA“). O zapojení sa do uvedeného procesu bolo Zastupiteľstvo Košického samosprávneho kraja informované na svojom zasadnutí konanom dňa 13. októbra 2014 a zobralo ho na vedomie uznesením č. 138/2014.

V súlade so Stratégiou DI bol v roku 2014 – 2015 realizovaný Národný projekt „**Podpora deinštitucionalizácie a transformácie sociálnych služieb, prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť**“, do ktorého bolo zariadenie LIDWINA aktívne zapojené. Výstupom tohto projektu bolo intenzívne vzdelávanie všetkých zamestnancov zariadenia a spracovanie transformačného plánu, ktorý obsahuje všetky podrobnosti procesu deinštitucionalizácie.

Výsledkom procesu DI bude:

- deinštitucionalizácia zariadenia LIDWINA s celoročným pobytom pre deti a dospelých s telesným, mentálnym a zmyslovým postihnutím s kapacitou 78 miest na zariadenie poskytujúce služby na komunitnej báze, v prirodzenom sociálnom prostredí, t. j. v rodinných domoch a bytoch,
- skvalitnenie a rozšírenie ponuky existujúcich a zabezpečenie nových služieb, ktoré sa poskytujú na komunitnej báze, v prirodzenom rodinnom prostredí, vrátane inovatívnych služieb komunitnej starostlivosti (t.j. zriadenie nových druhov služieb, napr. špecializovaného zariadenia, zariadenia podporovaného bývania, vytvorenia Centra služieb s odbornými činnosťami rehabilitácie, zriadenie rehabilitačného strediska – ambulantná služba pre občanov z komunity).

V súčasnosti je už v zariadení LIDWINA realizovaná **I. prípravná etapa DI**, a to:

- Zriadenie 1 tréningového 3-izbového bytu v rámci budovy zariadenia pre 6 klientov v pavilóne „C“ za účelom prípravy klientov na prechod z inštitucionálnej formy na formu komunitnú v 12/2014.
- Kúpa dvoch bytov pre 6 klientov v meste Strážske z rozpočtu KSK (2 dvojizbové byty) v 5/2016.
- Zaradenie pavilónu „D“ do projektov financovaných z úveru EIB z dôvodu potreby existencie tzv. „Centra služieb“ – zázemie pre administratívu, priestory pre spoločné odborné činnosti, napr. rehabilitácie, fyzioterapiu ... stretávanie sa klientov, čajovňa... v roku 2016,
- Zriadenie dielní pre záujmovú činnosť, spoločné aktivity prijímateľov a komunity v roku 2017.

Ďalšou podpornou etapou a pokračovaním procesu DI v zariadeniach, ktoré boli zapojené do vyššie uvedeného národného projektu, **je podanie žiadosti o nenávratný finančný príspevok (ďalej len „žiadosť o NFP“)** v rámci vyhlásenej výzvy IROP.

Dňa 22.5.2017 bola vyhlásená výzva v rámci Integrovaného operačného programu (ďalej len „IROP“).

Operačný program: IROP

Prioritná os: 2 - Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám

Špecifický cieľ: 2.1.1 Podporiť prechod poskytovania sociálnych služieb a zabezpečenia výkonu opatrení sociálnej ochrany detí a sociálnej kurately v zariadení z inštitucionálnej formy na komunitnú a podporiť rozvoj služieb starostlivosti o dieťa do troch rokov veku na komunitnej úrovni - výzva na rozvoj nových alebo existujúcich sociálnych služieb a výkonu opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na komunitnej úrovni.

Výzva je zameraná na **podporu a vytváranie vhodných priestorových podmienok (vhodného fyzického prostredia) pre poskytovanie sociálnych služieb, ktoré sú v súlade so zásadami starostlivosti na komunitnej báze**, t. j. v prirodzenom sociálnom prostredí alebo v prirodzených spoločenstvách organizačne a kultúrne čo najviac podobných bežnej rodine. Zámery IROP sú v súlade s materiálom vlády SR, schváleným uznesením č. 761/2011 - „**Stratégia deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v Slovenskej republike**“ a následných národných akčných plánov. Nosnou myšlienkou stratégie DI je **prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť**, s cieľom vytvorenia a zabezpečenia podmienok pre nezávislý a slobodný život všetkých občanov (pre občanov so zdravotným postihnutím, ako aj pre seniorov), odkázaných na pomoc spoločnosti, v prirodzenom sociálnom prostredí (t. j. nie vo veľkokapacitných zariadeniach sociálnych služieb). Základným nástrojom prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť je deinštitucionalizácia sociálnych služieb, ktorá za istých podmienok po ukončení procesu predpokladá úplné zatvorenie a zrušenie inštitucionálnych služieb starostlivosti (pobytových zariadení sociálnych služieb) a zároveň vybudovanie siete nových alebo existujúcich alternatívnych komunitných služieb pre obyvateľov daného územného spoločenstva.

Výzva bola vyhlásená s nasledovnými podmienkami:

- Oprávnené aktivity: nákup pozemkov, rekonštrukcia, príp. výstavba nových objektov, exteriérové úpravy a interiérové vybavenie budov, nákup áut pre prevoz stravy a osobných áut pre potreby prijímateľov sociálnych služieb v komunite,
- Oprávnené výdavky: na nákup pozemkov a stavieb je max. do 40 % celkových oprávnených výdavkov projektu.
- Spolufinancovanie žiadateľa: 5 %.
- Maximálna kapacita: 6 miest v 1 bytovej jednotke, max. 2 bytové jednotky v jednom objekte.
- K žiadosti o NFP je potrebné predložiť projektovú dokumentáciu a stavebné povolenie.
- Existencia Transformačného plánu zariadenia, ktorý odsúhlasuje MPSVaR SR.
- Nehnuteľnosti (pozemky a stavby) musia byť vo vlastníctve žiadateľa, príp. v dlhodobom prenájme (min. 5 rokov).
- Typ výzvy: jednokolová, otvorená. Ukončená bude po vyčerpaní alokovaných finančných prostriedkov.
- Termíny: 1. kolo: 25.8.2017, 2. kolo: 24.11.2017, ďalšie kolá budú uzatvárané spravidla v trojmesačných intervaloch do vyčerpania alokácie.

Z dôvodu splnenia podmienok výzvy a zabezpečenia úplnej žiadosti o NFP už boli realizované nasledovné aktivity:

1. Kúpa nehnuteľností

Kúpa nehnuteľností bola schválená uzneseniami č.540/2017, č. 541/2017, č. 542/2017, 543/2017 z 24. zasadnutia Zastupiteľstva Košického samosprávneho kraja konaného dňa 21. augusta 2017 v Košiciach. Nákup nehnuteľností je oprávnenou aktivitou v rámci hore uvedenej výzvy a musel byť realizovaný pred podaním žiadosti o NFP, nakoľko povinnou prílohou žiadosti o NFP je právoplatné rozhodnutie príslušného stavebného úradu, týkajúce sa novej výstavby, resp. rekonštrukcie budov. Jedná sa o tieto nehnuteľnosti:

- Dva rodinné domy v k.ú Strážskom spolu pre 12 prijímateľov (1dom/6 prijímateľov),
- Pozemok v k.ú. Strážske na výstavbu jedného dvojdomu pre 12 prijímateľov,
- Pozemok v k.ú. Voľa na výstavu jedného dvojdomu pre 12 prijímateľov.

2. Spracovanie dokumentácií

- projektové dokumentácie na rekonštrukciu a výstavbu nových domov (rekonštrukcia dvoch rodinných domov, výstavba dvoch dvojdomov – spolu 36 klientov),
- realizačné projekty na všetky nehnuteľnosti,
- rozpočty vrátane výkazu výmeru,
- energetické audity,
- právoplatné stavebné povolenia.

Projektová dokumentácia bola vypracovaná podľa špecifických požiadaviek „Univerzálneho navrhovania objektov komunitných sociálnych služieb“ pre ľudí s obmedzenou schopnosťou pohybu s cieľom zvýšiť mieru samostatnosti prijímateľov sociálnych služieb.

Univerzálne navrhovanie predstavuje:

- bezbariérovo prístupné prostredie (exteriérové a interiérové),
- vytvorenie orientačných a informačných systémov v prostredí,
- dôraz na bezpečnosť prijímateľov sociálnych služieb,
- flexibilitu univerzálnych priestorov (možnosť upravovať priestory podľa individuálnych nárokov užívateľov).

3. Spracovanie Transformačného plánu zariadenia LIDWINA

Transformačný plán zariadenia LIDWINA obsahuje :

- analýzu zariadenia,
- strategickú víziu a ciele zariadenia,
- analýzu prijímateľov zariadenia,
- zdroje v komunite,
- nové služby,
- personálnu oblasť zariadenia,
- komunikačnú stratégiu,
- logistiku, finálnu analýzu a sebahodnotenie.

Oprávneným žiadateľom podľa výzvy je právnická osoba zriadená vyšším územným celkom. Povinnou prílohou je podľa podmienok výzvy tiež predkladané uznesenie.

Košice 20.9.2017